

שבעת ימים פרק ראשון יומא

מז.

עין משפט נר מצוה

עא א ב מ"י פ"ה מ"ה
 בית המצוה ה' :
 עב ג מ"י פ"ה מ"ה
 ה:
 עג ד מ"י פ"ה ה' ז
 והלכה ה'
 עד ה ו שם הלכה ג:
 עה ז ט שם פ"ה ה' ז:
 עז ח ט שם הלכה ב:
 עח י ט שם פ"ה ה' ז:
 עי י ט שם פ"ה הלכה ד:
 עכ כ ט שם הלכה ג:

לעני רש"י

לטי"ש פסיס.
 פרוני"ג פרוני"א.
 סבכה, טורג.

רבינו הנאל

דרומית מזרחית היא היתה לשכת עושי לחם הפנים. נהג לשכת טלה קרבן מקצוע מערבית דרומית היא עומדת, ואיך שנה התגל של תמיד כי היא במקצוע צפוני מערבית. ומשניין מאן תגא מדרות ר' אליעזר בן יעקב כלומר חולק עליו על ההגא שנהג התמיד. דתנן עורת הנשים היתה אורח קליה' על רוחב קליה' וארבע לשכות היו בארבע מקצועותיה כו' עד מערבית דרומית, א"י אליעזר בן יעקב שכתבי מה היתה משמשת. הכי נמי מסתברא דתגא מדרות ר' אליעזר בן יעקב היא, דתנן כל הכתלין שהיו במקדש היו גבוהין חוץ מכותל מוצרי שהוא נגור שהכתון השורף הפרה עומד בהר המזחה ומתכוין ורואה פתחו של היכל בשעת הזאת היום, ותנן כל הפתחים שהיו שם גובהן כ' אמה, ורחבן כ' אמה, ותנן לפני היינו החיל כו', ומצאנו י"ב מעלות כל מעלה רומה חצי אמה, ומעורת הנשים עורת ישראל ט"ו מעלות, ובין האולם היכל י"ב מעלות. נמצאו ל"ט מעלות כל מעלה גובהה חצי אמה הנה י"ט אמה וחצי. ולדברי זה התגא אינו צריך להנמיך הכותל המזרחי אע"פ שגובהו ק' אמה (הפתח שעל הכותל והכותל שלעל הפתח המזרחי, כיון שגובהו [שעל פתח] כ' אמה נשאר מן הפתח חצי אמה שלא יחסרו המעלות ויכולו לראות מתוכו פתח ההיכל. אלא כיון ששהו כי כותל המזרחי עומד נגור כדו לראות מעליו פתח ההיכל, למדנו שדברי ר' אליעזר בן יעקב מוסוסיין על המעלות הללו שהיו אמות וחצי גובה, דתנן ר' אליעזר בן יעקב אומר מעלה היתה שם וגובהה אמה ודוכן תחן עליה וכו' ג' מעלות, חצי חצי אמה, אב רב אדא לאוקמה למידות לרבי יהודה, דתני מובה ממוצע ועומד כמרחן כנגד היכל וכו'.

דרומית מזרחית היא היתה לשכת לחם הפנים. לקמן (דף ק"א) פריך ללעיל צמנתיתין דתמיד מוכח דהיא היתה צקן מזרחית לפיכך קא חשיב מלשכת עולאים שהיתה צקן מערבית לפיכך עד לשכת לחם הפנים ד' לשכות וכי מקפת דרך ימין נמצאת לשכת לחם הפנים צפוניות מזרחית ומשני לה וקשאל לן ליפרוך נמי דלעיל קאמר דשאר שתי לשכותיה הוי לשכת החותמות ולשכת בית המוקד והכא קאמר שזלחת גזנו בית חשמונאי כו' וזלחת יורדין לבית הטבילה היה לו אסקופה י"ל טובא איכא לשכות ומיני כלים שמשמין שנים ושלשה דברים: **הא איכא פלגא דאמתא.** הא ללא משני שהיכל היה לו אסקופה למטה צפתו שהיתה גבוה חצי אמה דקיס ליה שלא היה כך ואת"ל שהיה לו היה לשאר השערים כמו כן ולי"כ אכתי איכא פלגא דאמתא דמתמזי פתחא צפוניה: **הא מני ר' יהודה** דאמר מובה ממוצע וכו'. וליכסי ליה פיתחא צפוניה של המזבח העומד צפוני ומפסיקו והכל נמי הוה מני למימר ר"ש היא דלאמר צפק אחיהו מוקמן (וצמס דף נג.) כוליה מוצח צלפון קאי דמוצח והכנס מנסיין צפוני הפתח דלף על פי שהכנס יורד ומשפע ללד הדרוס המדקדק

שם היו גבוהין י' חוץ מכותל מזרחי שהכהן השורף את הפרה עומד בהר המזחה (א) ומכוון ורואה כנגד פתחו של היכל בשעת הזאת היום (ב) ותנן יכל הפתחים שהיו שם גובהן עשרים אמה ורוחבן עשר אמות (ג) ותנן לפני ממונו סורג (ד) ותנן לפני ממונו עשר אמות וישתים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (ה) מעלות עולות מתוכה היודרות מעורת ישראל לעורת נשים רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (ו) ותנן בין האולם ולמזבח כ"ב אמה וישתים עשרה מעלות היו שם רום מעלה חצי אמה ושילחה חצי אמה (ז) ותנן ר"א בן יעקב אומר י' אמה וישתים עשרה מעלות היו שם וגובה אמה ורוכב נתון עליה וכו' שלש מעלות של חצי חצי אמה אי אמרת בשלמא ר"א בן יעקב היא היינו דאיכסי ליה פיתחא אלא אי אמרת רבנן הא איכא פלגא דאמתא רב אדא רב אבהא אמר ר' אבהא רבי יהודה היא ר' אבהא רבי יהודה רבי יהודה אומר המזבח ממוצע ועומד באמצע עורה ושלישים עורה ושתיים אמות היו לו עשר

שם שני לפני ממונו סורג. כל הני תנן ותנן דקא מייתי הכא לפרושי אחי ללא משכת דליכסי פיתחא תתא פמעלות הר הצפוני עשרים אמה. כיון דגבוהין עשרים אמה לא משכת שנסתם צמנות אמה דרבנן: **לפנים ממונו סורג.** (א) היה שם לפני מכותל מזרחי והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסירוגי נמטה של צדלים ועושיין אותה דכפי עץ ארוכים וקצרים שקורין לט"ש ומרכיבין אותן זו על גב זו כאלכסון וקורין אותן צלע"ז פרוני"ג: **לפנים ממונו סורג** היה מוקם פניו י' אמות והוא נקרא חיל: **וששים עשרה מעלות היו.** צלותן י' אמות שההר מגביה מן הסורג עד שער עורת נשים רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עורת נשים ו' אמות. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה בכל רוחב ההר ללפון ולדרום: **ט"ו מעלות.** גובה קרקע עורת ישראל עורת נשים הרי שעלה ההר י"ג אמה וחצי: **ותנן בין האולם למזבח י"ב מעלות.** הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הצפוני התחתון משע עשרה אמה וחצי עד יין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: **ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היפה.** עוד צעורת ישראל וגבוהה אמה ואורכה דרוכב כל העורה: **ודוכן.** של לים צנוי עליה וגבוהה אמה וחצי: **וכו' ג' מעלות של חצי.** אמה. שעולין צפון לרוכב: **אי אמרת בשלמא.** סתמא דקמני דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עורת נשים ועורת ישראל את חלל פתח ההיכל: **ר"א היא.** דלית ליה מעלה יתירה וגבה קרקע היכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (א): **היינו דאיכסי ליה.** פתח התחתון צפונה קרקע היכל: **אלא אי אמרת רבנן.** הרי לא עלו המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל צפוניה לכהן שצבה הימנית: **רב אדא רב אבהא אמר הא מני.** דקמני דכותל מזרחי הורכב להיות נמוך ר' יהודה היא דלאמר המזבח עומד בצלמנע העורה כנגד הפתחים ונמצא גבוהה סותם את הפתח התחתון שהרי עלה קרקע עורת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהה משע הרי עשרים ושתיים וחצי: עשר

שיקלוס מלכי עוזבי כוכבים. (א) שהקטירו עליה לעזות כוכבים במקדש. קמני (ב) צלמנע העולאים שהוא צמנתית דרומית: **מאן סורג ממונו.** הא ממתניתין דמסכת מדות (י) היא: **ר"א בן יעקב היא.** דקמתיה דמתניתין דמדות קיימי כותמיה: **היפה אורך.** מן המזרח למערב על רוחב פתח הא הפסון לדרום: **ומשלחן סתם הדוד.** דכתיב (צמדבר ו) ותנן על האש אשר תחת זבח השלמים: **לשכה המזרעין.** מפרש צפירקין דלקמן (ז) שם המזרעין עובלין בשמיני לטהרתן כשזאין להכניס ידיו לזבוחות אע"פ שטבל מצרעב: **אמר ר"א בן יעקב שכתבי כו'.** מכלל דרישא ר"א בן יעקב קאמר לה: **ה"נ מסתברא.** דקמתא דמדות ר"א קאמר לה: **דמתן כל הכתלים וכו'.** ולא מצינו מוקמת לה אלא כר"א בן יעקב: **כל הכתלים שהיו שם.** בכל צניני הר הצפוני היו צבועין הרבה מאל עד שהיו כל פתחים שבהן צבועין כ' אמה לצד המה של פתחים הרבה מאל: **חוץ ממונו מזרחי.** הוא התחתון לרגלי הר הצפוני שבו נכנסין לחיל שלפני עורת נשים ומן החיל נכנסין לעורת נשים ומעורת נשים לעורה הגדולה: **שכן השורף את הפרה עומד צפונה משמאל.** הוא הר הצפוני אשר על פני ירושלים מקדם לפני הכהן למערב: **ומסוין ורואה.** מעל גובה ראש הכותל דרך השערים שלפנים הימנו פתחו של היכל כשהוא מזה צדס דכתיב (צמדבר יט) והזה אל נוכח פני אהל מועד וגו' ולא היתה הכותל גבוה אע"פ שהשערים מכוונים זה כנגד זה שער הר הצפוני כנגד שער עורת נשים ושער עורת נשים כנגד שער העורה הגדולה ושער העורה כנגד פתח ההיכל לא היה יכול לראות את פתח ההיכל דרך פתחים לפי שההר הולך ונגיעה ועולה עד שקרקע פתח ההיכל גבוה כ' אמות יותר מקרקעי רגלי הר הצפוני ונמצאת אסקופת ההיכל צפונה ממשקוף פתח הר הצפוני ולא יוכל לראות חלל פתח היכל דרך אותו פתח: **ותנן כל הפתחים וכו'.** פיתחא תתא פמעלות הר הצפוני אלא לר' אליעזר בן יעקב: **לפנים ממונו סורג.** (א) היה שם לפני מכותל מזרחי והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסירוגי נמטה של צדלים ועושיין אותה דכפי עץ ארוכים וקצרים שקורין לט"ש ומרכיבין אותן זו על גב זו כאלכסון וקורין אותן צלע"ז פרוני"ג: **לפנים ממונו סורג** היה מוקם פניו י' אמות והוא נקרא חיל: **וששים עשרה מעלות היו.** צלותן י' אמות שההר מגביה מן הסורג עד שער עורת נשים רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עורת נשים ו' אמות. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה בכל רוחב ההר ללפון ולדרום: **ט"ו מעלות.** גובה קרקע עורת ישראל עורת נשים הרי שעלה ההר י"ג אמה וחצי: **ותנן בין האולם למזבח י"ב מעלות.** הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הצפוני התחתון משע עשרה אמה וחצי עד יין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: **ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היפה.** עוד צעורת ישראל וגבוהה אמה ואורכה דרוכב כל העורה: **ודוכן.** של לים צנוי עליה וגבוהה אמה וחצי: **וכו' ג' מעלות של חצי.** אמה. שעולין צפון לרוכב: **אי אמרת בשלמא.** סתמא דקמני דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עורת נשים ועורת ישראל את חלל פתח ההיכל: **ר"א היא.** דלית ליה מעלה יתירה וגבה קרקע היכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (א): **היינו דאיכסי ליה.** פתח התחתון צפונה קרקע היכל: **אלא אי אמרת רבנן.** הרי לא עלו המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל צפוניה לכהן שצבה הימנית: **רב אדא רב אבהא אמר הא מני.** דקמני דכותל מזרחי הורכב להיות נמוך ר' יהודה היא דלאמר המזבח עומד בצלמנע העורה כנגד הפתחים ונמצא גבוהה סותם את הפתח התחתון שהרי עלה קרקע עורת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהה משע הרי עשרים ושתיים וחצי: עשר

הוא ממונו סורג. (א) היה שם לפני מכותל מזרחי והיא מחילה העשויה נקבים נקבים כסירוגי נמטה של צדלים ועושיין אותה דכפי עץ ארוכים וקצרים שקורין לט"ש ומרכיבין אותן זו על גב זו כאלכסון וקורין אותן צלע"ז פרוני"ג: **לפנים ממונו סורג** היה מוקם פניו י' אמות והוא נקרא חיל: **וששים עשרה מעלות היו.** צלותן י' אמות שההר מגביה מן הסורג עד שער עורת נשים רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עורת נשים ו' אמות. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה בכל רוחב ההר ללפון ולדרום: **ט"ו מעלות.** גובה קרקע עורת ישראל עורת נשים הרי שעלה ההר י"ג אמה וחצי: **ותנן בין האולם למזבח י"ב מעלות.** הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הצפוני התחתון משע עשרה אמה וחצי עד יין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: **ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היפה.** עוד צעורת ישראל וגבוהה אמה ואורכה דרוכב כל העורה: **ודוכן.** של לים צנוי עליה וגבוהה אמה וחצי: **וכו' ג' מעלות של חצי.** אמה. שעולין צפון לרוכב: **אי אמרת בשלמא.** סתמא דקמני דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עורת נשים ועורת ישראל את חלל פתח ההיכל: **ר"א היא.** דלית ליה מעלה יתירה וגבה קרקע היכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (א): **היינו דאיכסי ליה.** פתח התחתון צפונה קרקע היכל: **אלא אי אמרת רבנן.** הרי לא עלו המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל צפוניה לכהן שצבה הימנית: **רב אדא רב אבהא אמר הא מני.** דקמני דכותל מזרחי הורכב להיות נמוך ר' יהודה היא דלאמר המזבח עומד בצלמנע העורה כנגד הפתחים ונמצא גבוהה סותם את הפתח התחתון שהרי עלה קרקע עורת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהה משע הרי עשרים ושתיים וחצי: עשר

(א) [ע"ז צ"ל: ג] (ב) [במ"א: מלכי יו"ן, א] מלות פ"ב מ"ה, ד] ג"ז שם מ"ד, (א) מלות פ"ב מ"ג לקמן לא [נכנסים ה"ל: ג] (ג) [מלות מ"ג, א] (ד) [מ"ג, א] (ה) [מלות פ"ב מ"ה, ט] שם פ"ב מ"ה, (ו) [ג"ר] סדר המשנה ושלחה אמה ועיין צ"מ פ"ו מ"ה, ב] (ז) [מלות פ"ב מ"ה, א] (ח) [מלות פ"ב מ"ה, א] (ט) [מלות פ"ב מ"ה, א] (י) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יא) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יב) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יג) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יד) [מלות פ"ב מ"ה, א] (טו) [מלות פ"ב מ"ה, א] (טז) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יז) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יח) [מלות פ"ב מ"ה, א] (יט) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כ) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כא) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כב) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כג) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כד) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כה) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כו) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כז) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כח) [מלות פ"ב מ"ה, א] (כט) [מלות פ"ב מ"ה, א] (ל) [מלות פ"ב מ"ה, א]

גלוין הש"ס

גב' אח מני ר"י היא. עי
 לקמן ל' ע"ב מוס' ד"ה
 ר"י:

הגהות הב"ח

(א) גמ' לשכת העולם צ"ל ותי דרי ממק: (ב) שם כ"ב המסחה ומחזיקין ורואה: (ג) רש"י ז"ל ששקלו קמני מידת צלמנע: (ד) ד"ה מאן וכו' דמסכת מדות ורבי היא דקמתיה צ"ל ותי ד"ה ממק והד"ל: (ה) ד"ה לפנים ממנו טורג, סורג היה: (ו) ד"ה וכו' ג' מעלות של חצי חצי אמה:

תוס' השיגים

חוץ מכותל מזרחי. לא עני למינני שזמנו לא היה גבוה יותר מלפניו אמה אלא גובה אמה נשים גבוה שהיו לעורת נשים גבה אותה קרקע שהיא אמות ורואה כולל היה גבוה ארבעים אמה שזולת היא כן וגובה הפתח כ' אמה מן האסקופה, נמצא שהמשקוף של עורת נשים לא היה גבוה [מאלף] שם אמות יותר מממשקוף כותל שער מזרחי שגובהו היה אמה כמו כן, נמצא מדין היה שלא יהא הכותל גבוה גבוה מעל שער של עורת נשים ו' אמות, שאלם כן איך יוכל לראות פתחו של היכל מעל כותל מזרחי דרך שער עורת נשים, נמצא שאלף היה היה כותל מזרחי זה של תתא הר הצפוני היה אמה, ותנן בין אולם כו' ושלחה אמה וישתים עשרה מעלות וקצרים שקורין לט"ש ומרכיבין אותן זו על גב זו כאלכסון וקורין אותן צלע"ז פרוני"ג: **לפנים ממונו סורג** היה מוקם פניו י' אמות והוא נקרא חיל: **וששים עשרה מעלות היו.** צלותן י' אמות שההר מגביה מן הסורג עד שער עורת נשים רום כל מעלה ומעלה חצי אמה הרי שעלה קרקע עורת נשים ו' אמות. משך רוחב המעלה חצי אמה ואורכה בכל רוחב ההר ללפון ולדרום: **ט"ו מעלות.** גובה קרקע עורת ישראל עורת נשים הרי שעלה ההר י"ג אמה וחצי: **ותנן בין האולם למזבח י"ב מעלות.** הרי שגבה קרקע היכל מקרקע הר הצפוני התחתון משע עשרה אמה וחצי עד יין נשאר מן הפתח התחתון חצי אמה עליונה לראות דרך שם חצי אמה התחתונה של חלל פתח ההיכל: **ותנן ר"א בן יעקב אומר מעלה היפה.** עוד צעורת ישראל וגבוהה אמה ואורכה דרוכב כל העורה: **ודוכן.** של לים צנוי עליה וגבוהה אמה וחצי: **וכו' ג' מעלות של חצי.** אמה. שעולין צפון לרוכב: **אי אמרת בשלמא.** סתמא דקמני דכותל מזרחי נמוך כדי לראות ממעל לו דרך שערי עורת נשים ועורת ישראל את חלל פתח ההיכל: **ר"א היא.** דלית ליה מעלה יתירה וגבה קרקע היכל מקרקע התחתון כ' אמה וחצי (א): **היינו דאיכסי ליה.** פתח התחתון צפונה קרקע היכל: **אלא אי אמרת רבנן.** הרי לא עלו המעלות אלא י"ט אמה וחצי ופס ליה פלגא דאמתא דמתחזי ליה פתח ההיכל צפוניה לכהן שצבה הימנית: **רב אדא רב אבהא אמר הא מני.** דקמני דכותל מזרחי הורכב להיות נמוך ר' יהודה היא דלאמר המזבח עומד בצלמנע העורה כנגד הפתחים ונמצא גבוהה סותם את הפתח התחתון שהרי עלה קרקע עורת ישראל מקרקע התחתון י"ג אמה וחצי אמה קודם שהגיע למזבח והמזבח גבוהה משע הרי עשרים ושתיים וחצי: עשר

מאן תגא מידות) [הא מני] רבי יהודה היא. לפי פירוש רבינו שלמה מפי (עמנו) [ומתוין] קשה היכי מוכח דמדות רבי יהודה היא מלא אמה כרבי אליעזר כן יעקב, ומה הוכחה היא זו, דילמא תגא אחרתה היא דלית ליה לקמן פירק היזאלי לו [גנו, א] ונכנסים פירק קדשי קדשים [גמ, ב] דכוליה מוצח צלפון קאי וכו' ומימקמתא פסיק.